

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д-р Стела Людмилова Георгиева, дм
Факултет „Обществено здраве“, Медицински университет - Плевен

за дисертационен труд на тема:

ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ИНФЕКЦИИТЕ – ОБЩЕСТВЕНО-ЗДРАВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПРИОРИТЕТНИ РЕШЕНИЯ ЧРЕЗ ПОДХОДА „ЕДИННО ЗДРАВЕ“

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“

област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт
професионално направление 7. 4. Обществено здраве
докторска програма „Управление на общественото здраве“

с кандидат: **ДРАГОМИР ЦВЕТАНОВ ИВАНОВ**

Предвид протокол № 1/ 10.08.26 г. от заседание на Научно жури, определено със заповед № Р-109-261/ 28.07.2026 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна, Проф. д-р Димитър Райков, д.м.н., на основание чл. 258-269 от ЗЗД съм определена за представяне на **рецензия** по процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“, на **Драгомир Цветанов Иванов**, докторант в редовна форма на обучение към Медицински университет – Варна, Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“, с научни ръководители проф. д-р Десислава Иванова Ванкова, дмн и проф. д-р Цонко Паунов Паунов, дм.

Кариерно развитие на докторанта

Докторантът Драгомир Цветанов Иванов е роден в град Видин през 1979 година. Завършва средно образование в СОУ „Васил Левски“ в град Кула. В периода 1997 – 2003 година придобива ОКС Магистър по ветеринарна медицина в едноименния факултет на Лесотехнически университет – София. Провежда цялостно обучение по ветеринарна медицина с акцент върху епидемиологията на инфекциозните болести. Интересите му се фокусират върху превенцията, контрола и надзора на заболяванията, включително аспекти, свързани със зоонозите и подходът „Единно здраве“. Дипломира се с отличен успех и почетен знак за добрите си академични резултати. През 2019 година защитава втора магистърска степен по Обществено здраве и здравен мениджмънт във Факултет по обществено здраве на МУ – Плевен, където задълбочава познанията си по управление на здравните системи, разработване на политики и организацията на здравните услуги. Проявява интерес към подходи, основани на

доказателства, за подобряване на резултатите в общественото здраве, превенцията на заболяванията и ефективното прилагане на здравни политики и практики. През 2021 година е зачислен в докторантура в МУ - Варна, редовна форма на обучение, по докторска програма Управление на общественото здраве, за разработване на дисертационен труд на тема Превенция и контрол на инфекциите – общественостранни предизвикателства и приоритетни решения чрез подхода „Единно здраве“.

Кандидатът Драгомир Иванов има богат професионален опит като ветеринарен хирург в Белоградчик от 2008 година и понастоящем. След дипломирането си като ветеринарен лекар до 2005 г. е научен сътрудник и заместник-ръководител на лаборатория в Национален диагностичен и научноизследователски ветеринарномедицински институт. Заема последователно високи професионални позиции като Бранд мениджър (ветеринарно направление) – PIC CO SA, Мениджър на направление „Контрол на инфекциите“ – MTE Ltd, Мениджър на дирекция превенция и контрол на инфекции – Vega medicinal / intermedica. Отговаря за управлението на бизнеса и разработването на нови проекти в рамките на бизнес звено, обхващащо превенция на инфекции, общи медицински консумативи и хирургически конци. Ръководи мултифункционални екипи (продажби и обслужване на клиенти), включително планиране, организация и управление на изпълнението. Понастоящем е Генерален мениджър, основател и консултант – Health Point ThinkPrevention

Работи за придобиване и поддържане на високо ниво на компютрни и езикови умения, емпатична комуникация, работа в екип, академично писане и презентационни умения.

Оценка на дисертационния труд

Обща характеристика

Дисертационният труд е представен на 183 стандартни машинописни страници и онагледен с 12 таблици, 54 фигури, от които 2 концептуални модела, разработени и предложени за практиката от докторанта, и 1 приложение. Приложението е структурирано в две части и представя инструментариума (анкетни карти) за събиране на емпирична информация от ветеринарномедицинските специалисти и специалистите в хуманната медицина относно степента на техните знания за превенция и контрол на инфекциите (зоонозите).

Библиографската справка включва 350 литературни източника, от които 8 на кирилица и 342 на латиница.

Авторефератът е представен на 88 страници и отразява добре съдържанието на дисертационния труд.

Актуалност на темата

Актуалността на темата на дисертационния труд е сериозно обоснована от докторанта. Превенцията и контролът на заболяванията, в частност на инфекциите, са философската основа на новото общественостранно здравеопазване. Според Глобалната стратегия за превенция и контрол на инфекциите на Световната здравна организация (СЗО), инфекциите, свързани с медицинско обслужване (ИСМО) и инфекциите, свързани с ветеринарномедицинското обслужване (ИСВМО) са сред най-честите нежелани събития, възникващи в контекста на предоставянето на здравни грижи. Те

представляват значимо клинично, организационно и икономическо предизвикателство, т.к. са свързани със значителни и трудно измерими икономически щети, удължаване на болничния престой, отражение върху общия здравен статус на засегнатите лица, тяхната работоспособност и качество на живот и др.

Ветеринарномедицинската практика има ключова роля и в разпространението и контрола на антимикробната резистентност, която се формира и предава чрез животни, храни и околна среда. Научни проучвания показват, че 60% от патогените, причиняващи заболявания при човека произхождат от домашните или дивите животни; 75% от особено опасните инфекции при човека имат животински произход; 80% от патогените, които се използват за биотероризъм произхождат от животните. Социалните отражения също са сигнификантни: болестите по животните са пряка заплаха за доходите на селските общности, които зависят от животновъдство; 75% от хората, които живеят с по-малко от 2 долара на ден зависят от натуралното земеделие и отглеждането на добитък, за да оцелеят. Тези и редица други факти водят до концепцията „Единно здраве“ (One Health), която обединява човешкото здраве, ветеринарната медицина и околната среда и е приложима за управление на инфекциозните рискове, адаптиране на здравните системи и създаване на устойчивост и капацитет за справяне с бъдещи здравни заплахи и хуманитарни кризи.

Горепосоченото категорично оправдава необходимостта от научен анализ на знанията, уменията и нагласите сред професионалните общности в България за разработване на адекватна политика и практика за ограничаване опасността от антимикробна резистентност, което е приоритет на европейските и световни здравни стратегии.

Качествена оценка на дисертационния труд

Литературният обзор съставлява около 1/3 от цялостния обем на дисертационния труд. На базата на значителен брой литературни източници (350) на кирилица и латиница, в научен и в същото време лек за четене стил, е направен задълбочен анализ на подхода „Единно здраве“ и неговата приложимост за осъществяване на превенция и контрол на инфекциите и ограничаване опасността от възникване на антимикробна резистентност. Литературният обзор е добре структуриран, което улеснява възприемането на представената информация. Интерес в теоретичен и практически аспект представлява представеното възникване и развитие на подхода „Единно здраве“ и неговата цел да подпомага здравето и благосъстоянието на хората чрез превенция, ранно откриване и смекчаване на рисковете, произтичащи от взаимодействието между хора, животни и околна среда. Разгледано е значението на холистичния подход, който се основава на разбирането, че системите трябва да бъдат разгледани в тяхната цялост, а не като сбор от отделни и независими части. Подчертана е необходимостта от интегриране на действията на редица международни организации – Организация по прехрана и земеделие (FAO), Световната здравна организация (WHO), Световната организация за здравеопазване на животните (WOAH) и Програмата на ООН за околна среда (UNEP). Интересни са данните за историческото развитие на представите за единното здраве и холистичния подход. Научаваме, че макар да не са наричани по този начин, корените на концепцията могат да се открият още в трудовете на Хипократ, египетските папируси и трактати от древен Китай. В литературния обзор систематично

са разгледани основните принципи на подхода „Единно здраве“ в глобалните здравни инициативи и съпътстващата нормативна база. Посочени са неговите предимства, като не са пропуснати и съществуващите предизвикателства, трудности и ограничения при прилагането му, както и перспективи за бъдещото му развитие. Подходящото систематизиране на информацията и нейната изчерпателност свидетелстват за високо ниво на компетентност на автора по разглежданата проблематика.

Целта на разработката е ясно формулирана и обозрима в рамките на проведеното проучване. Тя е подкрепена с пет конкретни задачи, допринасящи за нейното постигане, сведени до задълбочено изучаване на подхода „Единно здраве“, анализиране на нормативната уредба на ЕС за неговото прилагане, проучване и анализ на информираността, нагласите и практиките сред медицинската и ветеринарно-медицинската професионална общност. Амбициозна задача е разработването на концептуален модел за усъвършенстване на политиките и дейностите за профилактика и контрол на инфекциите и ограничаване на антимикробната резистентност, която, както се вижда в края на глава „Резултати“ е успешно изпълнена.

Методологията свидетелства за амбициозно като обхват, репрезентативност и многопластовост научно проучване. При съблюдаване на етичните принципи на научно-изследователската работа, потвърдено от протокол на КЕНИ при МУ-Варна, са използвани множество източници на информация, включително специализирана научна литература, национални и международни нормативни документи, вътреболнични програми на техническите единици на наблюдение – лечебни заведения в Габровска, Силистренска и Плевенска област. Проведено е анкетно проучване сред медицински и ветеринарномедицински специалисти чрез специално разработени за целта въпросници. Впечатление прави разнообразието и подробното описание на използваните методи и характеристиките на изследваните лица и лечебни заведения. Авторът не е пропуснал и самокритичен коментар на ограниченията на проучването, които, макар и съществуващи, не омаловажават стойността на получените резултати.

Резултатите са представени в добра логическа последователност, компетентно дискутирани и богато онагледени. Фигурите и таблиците са информативни и ясно демонстрират очертаващите се закономерности. Установени са и са коментирани статистически значими връзки между някои променливи, което способства за обосноваване на профилактични дейности, необходимост от продължаващо обучение и стриктно спазване на нормативната база. Интерес например представлява сигнификантната, разлика между оценените знанията си като „отлични“ в полза на оценените знанията си като „задоволителни“ (фиг. 2), а също и високия дял на респондентите, които категорично заявяват необходимост от допълнително обучение по въпросите на асептиката и антисептиката в обучението по ветеринарна медицина (фиг. 3). Това свидетелства за наличие на теоретична основа, но и за потенциал за допълнително усъвършенстване. Открит е сериозен пропуск в практиката по мониторинг и оценка на ефективността на дезинфекционните дейности, което може да

компрометираща общата система за превенция и контрол на инфекциите. Установено е, че съществуващата система за информиране и колаборация между ветеринарни и хуманни специалисти се нуждае от усъвършенстване. Резултатите показват също, че хигиената на ръцете продължава да бъде едно от най-уязвимите звена в системата за контрол на ИСМО. В частта „Обсъждане“ виждаме, че получените резултати от проучването в голяма степен потвърждават публикувани данни от други автори.

На базата на получените резултати са формулирани 15 **извода**, които по мое мнение са доста описателни и повтарят данни вече коментирани в предходната глава. Смятам, че някои от тях могат да бъдат обединени и синтезирани, което ще улесни осмислянето на резултатите от проучването и практическото им приложение.

Съгласна съм с формулираните от автора **приноси** с теоретичен и практично-приложен характер, въпреки че при тях също би могло да се постигне по-висока степен на синтезиране на информацията. За съществен принос смятам предложените концептуални модели за интегриране на подхода „Единно здраве“ на институционално и национално ниво и повишаване на ефективността му за профилактика и контрол на инфекциите и ограничаване на антимикробната резистентност. **Препоръките** са обосновани, но нямат конкретен адресат, което може да доведе до размиване на институционалната отговорност за решаване на проблемите.

Бележки и препоръки

Дисертационния труд отговаря като обем и съдържание на изискванията. В него не се откриват съществени слабости.

Препоръчвам:

1. Резултатите от проучването да бъдат широко популяризирани чрез публикуване на монография и статии в периодични издания.
2. При публикуване на статии изводите да бъдат по-ясно и кратко формулирани, което ще подчертае по-добре възприемането на тяхната значимост

Заклучение

Дисертационният труд на Драгомир Цветанов Иванов представлява задълбочено комплексно научно проучване на актуален проблем на общественото здраве в национален, регионален и глобален мащаб. Използвано е разнообразие от изследователски методи. Значителната по обем емпирична информация е представена в глава „Резултати“ и компетентно анализирани и дискутирани в глава „Обсъждане“. Изводите отразяват точно получените резултати. Направени са **добре обосновани препоръки** за практиката с цел преодоляване на установени слабости в системата на превенция и контрол на инфекциите. Посочените ограничения и критични бележки не омаловажават качеството на разработката.

Считам, че е реализирана разработка с **приноси с теоретична, методологична и практично-приложна насоченост** и обосновани научни доказателства за нуждите на общественото здраве и здравната система, която напълно покрива изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Препоръчвам убедено на Научното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор” на Драгомир Цветанов Иванов по докторска програма „Управление на общественото здраве“ в професионално направление 7.4. Обществено здраве, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт.

11.09.2026 г.

Член на Научно жури:.....
/Проф. д-р С. Георгиева, дм/

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679